

EDITORIAL

Do rukou se Vám dostává, vítaný čtenáři, v pořadí již třetí číslo časopisu *Studia paedagogica*, které vychází v novém hávu, a to nejen pokud jde o obálku. Právě tímto číslem se naplňuje nově utvořený vzorec, který hodlá redakční rada zachovat i v dalších letech – v průběhu jednoho ročníku koncipujeme vždy jedno číslo monotematicky, ve druhém pak poskytujeme prostor příspěvkům rozmanitě zaměřeným. Po čísle s tématem *Lidé ve škole a jejich vztahy* tak vznikl v tomto ročníku svazek, v němž dostali příležitost k publikování autoři, jejichž texty přesahují vymezení monotématu. Věříme, že *Studia paedagogica* tím zůstanou zajímavou platformou pro zájemce o širokou pedagogickou problematiku.

Nyní jde tedy o číslo vcelku pestré, a to v řadě ohledů. I když mnohé o tom, na co se může čtenář těšit tentokrát, prozrazuje již obálka tohoto čísla (jako v případě minulých dvou čísel je dílem Romana Švaříčka), rád bych si povšimnul obsahu i v dalších řádcích. V hlavních rubrikách jsou zařazeny texty teoretického ladění a texty empiricky ukotvené. Do první skupiny spadají „studie zaměřená na fenomén výukového dialogu“ (Klára Šedřová), „pokus o lokalizaci rituálních studií v teoretickém a metodologickém prostředí věd o výchově“ (Ondrej Kaščák) a pojednání o „pedagogu jako odborníku prvního kontaktu v situaci krize žáka“ (Tereza Cirmannová). V početnější skupině empiricky zaměřených textů lze jen obtížně hledat obsahové pojítko. Je v nich řešena problematika sociálního klimatu a potřeb učitelek mateřských škol (Soňa Kotátková), některé možnosti učitelů a školního prostředí při ovlivňování motivace dospívajících na středních školách (Lenka Krejčová), otázka pedagogicky odborného zajištění chodu málotřídní školy (Kateřina Trnková, Lucie Chaloupková, Dana Knotová), u nás se postupně rozvíjející téma vedení internacionalizace vysokých škol (Eva Janebová) a konečně i perspektivně slibné téma mezigeneračního učení v programech a kurzech neformálního vzdělávání pro děti, rodiče a prarodiče (Milada Rabušicová, Markéta Klusáčková, Lenka Kamanová).

Nabízí se tak široké spektrum témat, která více či méně spadají zejména do aplikovaných a hraničních pedagogických disciplín, jako např. předškolní pedagogiky, pedagogické komunikace, pedeutologie, pedagogické psycholo-

gie, primární pedagogiky, vysokoškolské pedagogiky, ale i andragogiky a dalších. Některé texty však obsahují také podněty pro teoretický a metodologicko-koncepční rozvoj pedagogiky a jejího výzkumu. Téměř všechny pak nabízejí data, která by mohla sytit potřebu rozhodovací sféry školské či vzdělávací politiky na různých úrovních.

Předmětem zájmu autorů jsou lidé různého věku a různých zkušeností (od dětí předškolního věku, přes dospívající mládež, až po prarodiče), různé odborné kvalifikace (pedagogičtí odborníci působící v prostředí formálního vzdělávání i skupiny laiků, mezi nimi zejména rodiče a prarodiče), lidé zařazení v síti vztahů a procesů pedagogické reality, jichž jsou tak či jinak součástí.

Ve všech textech prokazují jejich autoři velmi solidní vhléd do věci a dostatečnou erudici při jejím poznávání. Přesto je zřejmé, že jde o referáty z různých fází výzkumného procesu – někteří do tématu vstoupili poměrně nedávno, jiní již mají za sebou řadu významných kroků při zkoumání pojednávané problematiky.

I když je každé z čísel *Studia paedagogica* otevřeno textům autorů odkudkoliv, tentokrát se jedná v hlavních rubrikách až na jednu výjimku o českou provenienci. Jsou to texty převážně individuálních autorů, jen v případě dvou textů z ústavu, kde časopis vzniká, jde vcelku již tradičně o příspěvky autorského (výzkumného) týmu.

Redakce časopisu si ovšem zakládá i na tradici uveřejňování textů pocházejících z dílny nadaných a pilných studentů. Máme za to, že je třeba dávat mladým lidem mnohostranné příležitosti k odbornému rozvoji a dlouhodobě o to usilujeme. Tradiční rubrika Studentské práce je jedním z dílčích vyjádření těchto našich snah. Tentokrát jsou v ní zařazeny tři zajímavé texty. O souvislosti mezi hraním počítačových her a agresivitou pojednává Lucie Janatová, uplatňování ritualizace ve výuce angličtiny v mateřských školách sleduje Viera Závodyová a komunikaci s rodiči neprospívajících žáků z hlediska učitelů přibližuje Jana Foffová.

Z dalších rubrik je v tomto čísle ještě naplněna rubrika Recenze, a to poukazem na dvě zajímavé publikace z oblasti andragogiky (Martin Sedláček) a sociální pedagogiky (Kateřina Lojdová).

Informace o autorech publikovaných textů prozrazují, že jde v drtivé většině o představitele mladší vlny české a slovenské pedagogiky. Některé z nich osobně znám. Vidím u nich velký zájem a entuziasmus, s nimiž se věnují vědecké i další práci v oboru. Vnášejí do pedagogické komunity potřebnou a nepominutelnou energii – se vším, co takový pohyb obvykle obsahuje, tedy s řadou svěžích pohledů na věci již zavedené a zdánlivě neměnné, ale také s občasnými nedohlédnutími a jinými nedokonalostmi. Již dnes mají tito autoři řadu silných stránek, díky nimž zaujímají stále významnější místo v pedagogické komunitě. Toto číslo *Studia paedagogica* tak vlastně může být

potenciálně cenným materiálem i pro zájemce o moderní historii pedagogiky, k němuž bude zajímavé vrátit se možná již za nějakých patnáct, dvacet let... Jaký další profesní a lidský vývoj mají autoři dnešních textů před sebou?

Tak či tak, za důležité považuji, že snahy autorů zde zařazených textů i časopis *Studia paedagogica* sám o sobě jsou jasným dokladem snah naplňovat hlavní poslání univerzit – podporu svobodného a kritického myšlení ve vzdělávání, výzkumu i v dalších aspektech akademické činnosti. V době masifikace terciárního vzdělávání, akcentů ekonomických ukazatelů a projevů některých excesů podsouvajících univerzitám utilitární úkol přípravy pracovní síly či dokonce zneužívajících akademickou instituci k pochybné (rychlo) výrobě diplomovaných absolventů, je snad právě toto nutné dvakrát zdůraznit.

Na konci celého svazku vděčně uvádíme seznam našich nejbližších spolupracovníků – recenzentů textů, které přicházejí do redakce. Jsou to lidé, kteří neváhali investovat svůj čas, um a energii do kritického, a přece vlídného posuzování odborné úrovně textů. Jejich téměř neviditelné, někdy i nevděčné, ale pro kvalitu časopisu naprosto zásadní práce si skutečně vážíme a děkujeme jim za ni.

Nechť je tedy i toto číslo dobrým zdrojem pro všechny zájemce o věci pedagogické!

Milan Pol
předseda redakční rady

